

Zpravodaj

Krásné prožití svátků vánočních!

Milé kolegyně, milí kolegové,

rok 2024 už vyhlíží svůj závěr a možná se očekává, že budeme už touto dobou rozjímat a bilancovat. Co se mě týče, bilancovala jsem nedávno jenom při inventuře lékárny a na rozjímání ještě také zatím nedošlo. Tradice ale pěstuju a ctím! Vy určitě také – třeba tradice adventního lékárenského frmolu! Dveře v lékárně se prostě v tento čas doslova „netrhnou“ – ty vchodové pro naše pacienty a klienty i ty zadní, kterými se valí bedny a kartony zboží.

Ale teď vážně - jsem si jistá, že u Vás na pracovišti umíte vykouzlit skutečnou vlídnou sváteční atmosféru, ať se děje cokoli! Třeba s pomocí tradiční výzdoby - věnce a mašle a ozdoby, které nejsou jen obchodní kulisou. Jaká je Vaše předvánoční lékárna nebo prodejna zdravotních potřeb, Vaše pracoviště? Já už se moc těším, až s kolegyněmi po roce „vyvenčíme“ čelenky do vlasů se stromečky,

rolničkami a náušnice s imitací cukroví.

Mám tradice opravdu ráda. Moje dcery vědí, které cukroví pečou vždycky už přes třicet let jako první a které naopak ten maratón uzavírá, že k pečení si vždycky musím alespoň jednou pustit film...

Pokračování na straně 2.

OBSAH:

POVODEŇ OČIMA FA

4

LÍPA SRDČITÁ

Tilia grandifolia

8

SETKÁNÍ FA V ÚVN

9

SOUTĚŽ STUDENTŮ VOŠ V IPLP 2025

10

STALO SE... PŘEDSEDNICTVO ČKFA V DRUHÉM POLOLETÍ 2024...

11

ZPRÁVA PRACOVNÍ SKUPINY VEDOUČÍCH FA NEMOCNIČNÍCH LÉKÁREN

14

Vánoční prázdniny a Polární expres a ideální je, když stihnu s kamarádkou prosincovou tradici Krambule a (nebo) Bažule (kvíz – co to je?). Tradicí adventu je i myslet na ty méně šťastné.

Téměř již uplynulý rok 2024 byl pro ČKFA úspěšný.

Pochopitelně není všechno tak, jak bychom si přáli, chtěli nebo i potřebovali. Ale po pěti letech existence můžeme říct, že jsme hrdou a důstojnou profesní organizací, která je vidět i slyšet a dobře reprezentuje povolání farmaceutický asistent.

Je to díky Vám, díky Vaší důvěře v nás a podpoře projektů ČKFA. Ukazujeme, že držíme spolu a máme společné cíle! Bez ohledu na místo, kde své povolání vykonáváme. A sluší se zde poděkovat také partnerům ČKFA, bez kterých by mnoho projektů a akcí ČKFA nebylo realizováno.

Moje nejmladší dcera letos jako dárky vyrábí rolničky přivázané stužkou na kartičky, na které napsala *Musíš věřit*. Vysvětlila mi, že každá je jako TA rolnička z již zmíněné pohádky Polární expres. Její cinkání slyší jen ten, kdo skutečně věří. A protože ty rolničky od ní cinkají, všichni obdarovaní podlehnou dojmu, že kouzlu Vánoc už uvěřili a budou šťastní.

Přeji Vám, ať v tu správnou chvíli cinkání uslyšíte. A je vlastně úplně jedno, jestli to budou rolničky

saní Santa Clause nebo zvonečky oveček pastýřů u Betléma. Věřit v kouzlo Vánoc není o množství dárků, jídla a pití na stole. Kouzlo Vánoc spočívá v naději, která nás může provázet celý rok.

Alena Šindelářová
předsedkyně ČKFA

Management společností Fagron, Dr. Kulich Pharma a lékáren Galenika a Atrium

Společně tvoříme budoucnost personalizované medicíny.

Vážené farmaceutické asistentky a asistenti, děkujeme vám za neúnavnou péči, preciznost a váš přínos v roce 2024. Díky vaší odbornosti a nasazení má naše zdravotnictví pevné základy. Vaše práce je nenahraditelná – a my si jí nesmírně vážíme. Děkujeme.

REPORTÁŽ PSANÁ NA VODĚ, ANEB POVODEŇ OČIMA FA V MALÉ KRAJSKÉ NEMOCNICI

Je středa 11. 9. 2024, krásný slunný den, ale z médií nás meteorologové neustále straší povodněmi. Bavím se s kolegy a nikdo z nás nevěří v to, že by mělo něco takového vůbec přijít, krom naší šéfově.

Ve čtvrtek 12. 9. 2024 začíná v ranních hodinách pršet, spíše zahradnický déšť s občasnou vzrůstající a následně klesající intenzitou. No tak teda prší, ale stejně z toho nic nebude, říkáme si s dalšími optimisticky laděnými kolegy.

Hurá pátek, 13. 9. 2024. Stále prší, s čím dál vyšší intenzitou, ale zatím vše vypadá dobře, ani řeky protékající Krnovem se moc nezvýšily. Přesto přišel příkaz z vedení a po obědě vynášíme s kolegou ze sklepa dražší majetek lékárny. Rezervní tiskárnu, zásobník na barelovou vodu atd. Ve veřejné lékárně odpolední směna vyklízí police při zemi, zejména dražší zboží. Všichni se už těšíme na večerní bowlingovou rozlučku naší mnohaleté kolegyně, které odešla do jiného zaměstnání. Když kolem 23 hod. opouštíme bowlingové centrum, všude jsou již poměrně velké kaluže, které se už nevsakují.

Sobota 14. 9. 2024. Když se ráno probudím, stále intenzivně prší. Chystám se jít na zkoušku orchestru, ale po cestě ještě nakouknou do podzemních garáží našeho polyfunkčního domu,

a vidím, že se sem protlačuje spodní voda. Zburcoval jsem pár sousedů, ať si stejně jako já jdou vyvézt auto. Při nákupu snídaně mi volá šéfová, je 8 hod. ráno, co asi chce?? To zase bude nějaký průser, napadá mě. Je mimo město a sloužící kolegyně jsou ve stresu, že už se nevrátí domů, tak mě prosí, abych do lékárny zajel, uklidnil je a domluvil se co dál. Po cestě do práce vidím, že řeky už jsou dosti zvednuté, avšak nikoliv vně koryta.

Zburcoval jsem kolegu magistra, vystřídali jsme kolegyně a směnu do 12 hod. řádně odsloužili. Po službě jsem si chtěl zajít na jídlo, když volá opět šéfová. Co se děje?? Jelikož zavírají všechny lékárny Dr.Max v Krnově (jediné sloužící lékárny o víkendy) musíme otevřít my a sloužit do večera, smutně mi oznamuje navazující otázkou, jestli dorazím do prá-

ce? Dojím a jsem tam - odpovím s tím, že zbytek pořešíme za pochodu v lékárně. Služba byla relativně klidná do doby, než jsme si všimli, že parkem a parkovištěm za lékárnou protéká voda a dosti rychle se zvedá. Tak teď musíme vyndat věci ze spodních šuplíků a polic, vše do výšky alespoň 60 cm od země. Rychle jedu pro dvě kolegyně, které bydlí poblíž, pomáhá nám údržba, kluci z dopravy, náměstkyně pro lékařskou péči, zvedáme lednice na palety, sháníme pytle s pískem, zabezpečujeme vchod. Převážíme termolabilní léky na druhou budovu, kde máme lednicový box napojený na záložní agregát. Když je vše hotové, domlouváme se se šéfovou a náměstkyní, že zítra, pokud to jen půjde, otevřeme.

Sedám do auta a jedu domů, cestou volám rodičům, jestli bych

se k nim pro jistotu nemohl nastěhovat na pár dní. Doma se rychle zabalím a jedu k našim.

Neděle 15. 9. 2024. Situace ve městě není dobrá, v noci se musely některé části města evakuovat, vypnula se elektřina v celém městě, nicméně s čelovkami a lampami jsme se šéfovou dorazili do práce a otvíráme! Otevřeno máme do 18 hod., ale po obědě přichází šéfovou střídat kolega. Krásně svítí sluníčko, lidé vyrazili na povodňovou turistiku. I já s kolegou stojíme před lékárnou na sluníčku, lidé se jen troušili, když v tom přijde povodňová vlna. Rychle odvážím auto na vyvýšené místo v areálu nemocnice, kam mezitím dávají sanitky řidiči z dopravy i RZP, kteří v areálu uvízli. S kolegou jsme zadělali vstupy do lékárny, zavíráme, posílám ho domů, dokud ještě může. Udělal jsem pár posledních fotek a v holínkách opouštím lékárnou a běžím se schovat na ředitelství, kde jsou i moji kamarádi z „Rychlé“. Chvilíčku si povídáme, když přiběhne ředitel nemocnice, ať pomůžeme evakuovat pacienty z oddělení lůžkové rehabilitace do náhradních prostor o patro výše na dětském odd. Evakuují všichni, kdo mohou. Poté je krizová porada, které se účastníme téměř všichni, kdo v nemocnici zůstáváme.

Dozvídáme se, že situace je špatná, nemocnice je zaplavená, musí se od agregátu odpojit dvě hlavní, bohužel však zatopené

budovy a je nařízená letecká evakuace všech pacientů potřebujících přístrojovou podporu.

V průběhu odpoledne definitivně přicházíme o mobilní signál, už nebude jak objednávat zboží. Jelikož odpojí int-Jip, kde máme lednici s krevními deriváty, musíme ji přestěhovat. V tom se jako zjevení objevuje manžel šéfové, který mi přišel pomoci – naprostá úleva. Nefungují telefony, elektřina, prostě nic... Po provedení všech zabezpečovacích úkolů a kontroly veřejné lékárny Vladimír odchází. Já si balím věci a pokusím se dírou v plotě přes železniční násep po kolejích dostat k našim. Cestou potkávám náměstkyni LZP, která mi říká, že ve 22 hod. je porada a že tam musím dorazit. Přikyvují s tím, že si chvíli odpočinu u našich, najím se a dorazím.

Z nemocnice se pokouším dostat okolo 19 hod., zapadá slunce. U rodičů našťěstí ještě tekla trochu voda, dávám si ledovou sprchu, která našťěstí až koncem sprchování přestává téct. Snažím se napsat šéfové, že je porada a ať tam jde se mnou. Nedorazí!!! Sním chleba, co mi máma nachystala, prohodíme pár slov, popadám čelovku a vydávám se na cestu zpět do nemocnice. Na poradě se dozvídáme stav nemocnice – vůbec není dobrý, neteče voda, v hlavních budovách nejde proud, pacienti i personál budou potmě. Našťěstí křídlo dieselového agregátu, na který je

napojená i lékárna, by mělo fungovat a současně s tím se dozvídám, že musíme bezpodmínečně ráno otevřít. Bez lékárenského programu? Internetu a připojení k uložitím? Bez platebních terminálů? Bez Elektronických rp? Mé argumenty nejsou přijaty a mám nařízeno připravit lékárnou k rannímu otevření. Porada končí cca 23:30 hod. Beru si k ruce jednoho kolegu z údržby a jdeme shánět prodlužovací kabely.

Cca do 2 hod. ráno tahám z laboratoře na expedici prodloužení (laboratoř je jediné místo, kde máme elektřinu z generátoru), napojuji počítače, lampičky na provizorní výdej. Po druhé ráno usínám u šéfové na gauči v kanceláři únavou. Až následné dny se dozvídám, že v neděli večer bylo spousta částí města zcela odříznuto, zatopené mosty, podchody. Okolní vesnice jsou na tom buď stejně a nebo ještě hůře, nefunguje MHD, vlaky, elektřina, voda, nejsou potraviny.

Pondělí 16. 9. 2024. V 5 hod. proklínám budík. Tak znovu do práce, před šestou se schází první kolegové a kolegyně, kteří se dostali do práce. Vyhrává ten, kdo má čelovku a gumáky, nakonec se nás z 30 sešlo asi 8. Kolegové a kolegyně měli cestu do práce jako táborovou bojovku: čelovka, přes koleje, násep, dírou v plotě a pak přes podmáčenou louku se dostat do práce. Všichni bez jídla, jen co komu doma zbylo. Na ranním sedánku

jsm se seznámil se situací. Nad ránem hasiči dovezli 2 naftové generátory a jednu cisternu s vodou pro celou nemocnici. Rozdělili jsme si stanoviště, úkoly a jdeme s půlkou na veřejnou lékárnu. Když tam přecházíme, přijíždí zásobování – Phoenix. Nikdo nechápeme, kde se tady vzal?? Jak projel?? Zázrak!! 8:00 hod., otevíráme, sice jen na 2 výdejní místa, ale máme otevřeno. Jako jediná lékárna na Krnovsku. Na agregátu, bez vody, bez programu, bez signálu, ale jsme tu pro pacienty. Lékaři píší Rp na jakýkoliv papír ručně, ve všem je zmatek, ale nakonec si vše sedne. Expedujeme tak, že nám v Opavské nemocniční lékárně vytiskli náš sklad po položkách s doplátky. FMD načítáme do excelovské tabulky. Objednávky posíláme přes Whats app, připojeni na polský signál do Opavské nemocniční lékárny a tam nám zboží objednávají. Z oddělení musí žádanky psát taky ručně a navíc je osobně donést do lékárny. Náš stravovací provoz nemá z čeho udělat pro pacienty na druhý den snídaně, tak jim dáváme všechny nutriky, které jsme v lékárně měli - našťěstí jich bylo dost. Hasiči napojují zbytek nemocnice provizorně na agregáty, nepřijímáme akutní pacienty, neoperujeme.

V 15:30 mi končí směna na nemocniční části lékárny. Přecházím na veřejnou část, údržba sehnala další prodloužení, tak se

snažím napojit další 2 výdejní místa a na příjmu jedno příjmové. Po 18 hod. vyrážím k rodičům, kde večeřím a upadám do spánku. Zvláštní poděkování patří naší nemocniční kuchyni, která na agregátu zprovoznila staré přístroje (nové v nouzovém režimu prostě nefungovaly), nosili si všechnu vodu z cisterny a vařili z omezených zásob teplé jídlo. V tom všem tady okolo k neuvěření.

Úterý 18. 9. 2024. V lékárně se scházíme už ve větším počtu, snažíme se trochu pouklízet a dát věci na své místo, přizpůsobit se doslova bojovým podmínkám. Jsme jediná fungující lékárna a je nám všem jasné, že to tak dlouho ještě bude. V následujících dnech máme fronty od rána do večera, stále jedeme na agregát, našťěstí nám v průběhu středy naše IT oddělení provizorně spouští Lekis, internet (o rychlosti se raději bavit

nebudeme, i tak je to zázrak). Konečně končím normálně, sedám do auta, které mám od neděle v nemocnici, a pokouším se dostat k sobě domů. Přes vsudypřítomné nánosy bahna to jde stěží. Přes bezmoc a beznaděj, která je všude kolem, se dostávám domů, kde zjišťuji škody. Garáže a přízemí i s výtahem vytopeny, v garážích ještě stále stojí voda. Vybírám lednici s mrazákem a vyhazuji vše, co v nich zůstalo. Balím si další věci a jedu do azylu k rodičům. Je mi smutno při pohledu na zdevastované rodné město.

Středa 19. 9. 2024. Po šesté hodině opět na značkách. V lékárně stále fronty, máme už alespoň více cisteren na pitnou vodu, protože voda stále neteče ani užitková. Snažíme se střídat zaměstnance, až na výjimky byl téměř každý zaměstnanec více či méně zasažen a potřebuje vyklízet a uklízet. Uklízí se pomalu i celá

nemocnice, hasiči odsáli poslední vodu ze sklepů a ukazuje se zkáza v plné své „kráse“.

Čtvrtek 20. 9. 2024. Opět na značkách, zase jediní, zase fronty. Energetici po částech a okruzích pomalu připojují město k elektrické energii. Takto to probíhá do pondělí. I když je člověk již připojený, dochází k výpadkům a poklesům napětí.

S elektrickou energií se začíná nemocnice vracet pomalu do „normálního“ provozu. Mezi lidmi se začínají šířit průjmy a nachlazení. Nestíháme naskladňovat a vybalovat přípravky na průjem a nachlazení, nosní kapky mizí rychleji, než nanuky v létě na koupališti. Magistři ve volných chvílích začínají párovat recepty s FMD a elektronizovat Rp. – znovu se učíme číst hieroglyfy.

Pátek 21. 9. 2024. Zás na značkách, stále jediní, stále fronty. Situace už se začíná alespoň trochu stabilizovat. Z kohoutku začíná téct užitková voda, i když s výpadky, ale i tak je to naprostý luxus. Můžeme se osprchovat a splachují záchody nejen nám, ale i pacientům, kterým doteď musel personál nemocnice nosit vodu.

Sobota a neděle 22. a 23. 9. 2024 máme otevřeno. Sloužím, stále přicházejí davy lidí, kteří jsou ve špatném psychickém, ale i fyzickém stavu. V lékárně nám pláčou, jsou poranění, často jim radíme, po zhlédnutí oškli-

vých, hnisavých a jinak vypadajících ran, aby se nechali ošetřit na pohotovosti. Je to velice psychicky náročné a dochází k prvním konfliktům, kdy jsou pacienti zlí na sebe, hádají se, předbíhají atd. Jsou časté zlomeniny a jiné úrazy způsobené uklouznutím při vyklízení na všudypřítomném bahně.

Pondělí 24. 9. 2024. Jupí!!! Otevírají další dvě Krmovské lékárny. Úleva ale nepřichází. V Krmově nefunguje teplárna až do poloviny října, nemocnost prudce stoupá. Mezi lidmi se šíří nachlazení, covid, svrab, vši, angíny, mykoplazmatické zápaly plic a další onemocnění. Zásobování je již stabilní, elektřina, internet i program fungují, tak vydáváme na pěti expedičních místech + pohotovostním okénku sedm dní v týdnu až do neděle 1. 12. 2024, kdy nás zastoupili kolegové jedné ze dvou Krmovských lékáren Dr. Max, kteří 28. 11. 2024 konečně otevřeli.

Víkendy jsme do té doby sloužili jako jediní, ve stejném personálním obsazení. I když každý z nás řešil větší či menší své osobní starosti a tragédie, onemocnění, únavu a vyčerpání.

Díky velkému osobnímu nasazení všech mých kolegů a kolegů jsme ale vše zvládli a dostali hodnotám, že jsme tady pro naše klienty.

Za to si celého kolektivu nemocniční lékárny Krmovské nemocnice nesmírně vážím a patří jim všem velký dík.

Jiří Nezval
vrchní farmaceutický asistent,
Ústavní lékárna SZZ Krnov

LÍPA SRDČITÁ

Latinský název: *Tilia cordata* Mill.

Čled: Slézovité (Malvaceae)

Synonyma: lípa malolistá, *tilia parvifolia*

Lípa je v našich podmínkách hojně pěstovaná a velmi podobná lípě velkolisté a lípě obecné, která je křížencem lípy srdčité (malolisté a lípy velkolisté). Sbírat je možné všechny tři druhy.

Česká jména: Lipečka, lípa širokolistá, lípa zimní, velkokvětá lípa

Zahraniční názvy: Linden, Common Lime (angličtina), Linde (němčina), Lipa malolista (slovenština), Tilleul commun (francouzština)

Droga: Květ (Flos tiliae), sbíráme celé květenství i s jazykovitým listenem.

Sbíráme na začátku květu. Květ sbíráme ideálně odpoledne mezi 14:00-16:00. Sušíme ve stínu. Nesušíme přímo nad horkým topným tělesem a uměle při vyšších teplotách, vyšší teploty mohou negativně ovlivnit obsahové látky v květu obsažené.

Původ: Lípa je původně evropskou rostlinou. Původně byla hojně rozšířena ve Velké Británii a Skandinávii až po Ural a západní Sibiř. Potkat se s lípou můžeme na Korsice, Řecku, Turecku až po prakticky celou Asii, Severní Ameriku a Austrálii. Vždy byla velmi ceněná v řezbářství a nábytkářství pro své měkké

a lehké dřevo, hodně se využívá na výrobu hudebních nástrojů.

Výskyt: Má ráda stinná až polostinná stanoviště, dobře toleruje mírné pásmo a mrazy. Při vysokých teplotách předčasně shazuje listy. Roste až do výšky 900 metrů n.m.

Botanika: Opadavý strom dosahující až 40metrů výšky, koruna košatá až pyramidální. Borka je tenká světle šedá, ze začátku hladká, později podélně rozpuká. Kmen mívá běžně průměr kolem 1m. Dožívá se 150 let. Listy jsou střídavého postavení, řapíkaté dlouhé 6-8cm, okrouhlé,

srdčité, ostře pilovité. Lícni strana je zelená lysá, rubová strana je lysá, v úžlabí žilek chlupatá, barva rubu je modrozelená. Květenství tzv. vijan vyrůstá v úžlabí listu, má velký blanitý jazykovitý listen zelenožluté barvy. Květenství je oboupohlavné vrcholichnaté tvořeno z 5-15 květů. Plodem je kulovitá nažka. Kveté od poloviny června do konce července.

Obsahové látky: Silice s hlavní látkou farnesolem, sliz, glykosid tilirosid, flavonoidy, třísloviny, fytoosteroly, organické kyseliny, sa-

poniny, látky podobné tocoferolu.

Vnitřní použití: Používá se jako diaforetikum (potopudné působení), při infekčních a horečnatých onemocněních, Zmírňuje zahleňování dýchacích cest, při bronchitidě a rhinitidě. Má též močopudné působení. Používá se jako spasmolytikum. Reguluje tvorbu žaludečních šťáv. Má žlučopudné působení. Jako gemmoterapeutikum se využívá na uklidnění nervového systému a při úzkostných stavech. Nejčastější užívanou formou je nálev, koupel, tink-

tura.

Pozor lípa může být značně alergotropní, proto je kontraindikováno užívání formou inhalací.

Pro inhalaci se maximálně využívá list Folium Tilie!

Kontraindikace: Lípa je většinou dobře tolerována jak v pediatrické tak geriatrické populaci. Pozor na inhalace, které jsou kontraindikovány.

Monika Mikešková
farmaceutická asistentka

SETKÁNÍ FA V ÚVN

Již potřetí jsme se na podzim setkali ve vzdělávacích prostorách ÚVN s příznivci oboru farmaceutický asistent. Téměř 30 účastníků přišlo 8. října 2024 od 16 hodin diskutovat o aktuálních tématech týkajících se tohoto nelékařského povolání.

V první části byla prezentována odborná přednáška partnera ČKFA společnosti Jamieson

PharmDr. Nouzovského – diabetes. Její obsah přítomné velmi zaujal a již tento bod programu byl interaktivní. Krátký přehled projektů ČKFA, který prezentovala předsedkyně, otevřel prostor k aktivitě posluchačů a jak je v tomto plénu zvykem, debatovalo se především o počtu absolventů oboru DFA a o možnostech propagace povolání FA.

Dále o procesech aprobačních a nostrifikačních, jejich rozdílech a možnostech, zkouškách a celkově o záměrech MZ v této oblasti.

Bohužel čas nám velmi rychle utekl a některá z témat zůstala neprojednána. Předsednictvo je ovšem k dispozici ke komunikaci trvale na e-mailu info@ckfa.cz a se svými otázkami se můžete na něj obrátit. Těšíme se, že se příští rok opět shledáme!

Pokud by byl zájem uspořádat podobná setkání i v regionech mimo Prahu, rádi Vás ve Vaší aktivitě podpoříme!

Alena Šindelářová
předsedkyně ČKFA

SOUTĚŽ STUDENTŮ VOŠ V IPLP 2024

20. listopadu se v Brně v SZŠ a VOŠZ Brno, Merhautova 15, p.o., pracoviště Lipová 18 konalo finále soutěže v individuální přípravě léčiv studentů oboru diplomovaný farmaceutický asistent. Zúčastnilo se ho 7 studentek z VOŠ oboru DFA z Brna, Hradce Králové, Ostravy, Prahy, Plzně, Jihlavy a Ústí nad Labem. Pozvání na akci přijali zástupci NCONZO Mgr. Erika Minářová, náměstkyně pro úsek vzdělávání a Bc. Lucie Jeřábková. Jako zástupce města Brno se zúčastnil Mrg. Lucien Rozprým, vedoucí Odboru školství a Oddělení prevence a volnočasových aktivit. Po celou dobu nás provázela ředitelka školy PhDr. Marcela Křiváková, Ph.D.

Projekt ČKFA přijely osobně podpořit předsedkyně ČKFA Alena Šindelářová, místopředsedkyně Martina Šopíková a členka předsednictva Iva Lízalová.

Soutěžní receptury byly gel s lidokainem a vaginální globule s metronidazolem. Prostory školy byly skutečně důstojným místem pro takovou akci. Ať to byla místnost zahájení a slavnostního zakončení nebo laboratoře, kde napínavé klání probíhalo. Připraveno a zorganizováno bylo vše velmi precizně a druhý ročník této soutěže tak perfektně navázal na loňské finále v Olomouci. Po zahájení, na kterém si studentky vylosovaly čísla, aby soutěž proběhla anonymně a porota nebyla ovlivněna, bylo v labora-

toři předáno zadání úkolů a soutěž mohla začít. Porota ve složení Martina Šopíková, Antula Šipekiová a Lucie Víchová bedlivě sledovala a hodnotila nejen samotný výsledek zadání, ale dohlížela v laboratoři na průběh soutěže po celý čas konání.

Během samotné soutěže byla živým vstupem odvysílána reportáž ČT24, ve které bylo představeno povolání farmaceutický asistent v kontextu nedostatku absolventů, jeho role mj. právě v individuální přípravě léčiv a náročných lékových forem a řešení výpadku některých HVLP právě IPLP.

Výsledky byly velmi těsné, porota měla opravdu nelehký úkol. První místo obhájilo Brno – vítězkou finále 2024 se stala Eliška Kolářová, druhé místo obsadila Tereza Jelínková z Hradce Králové, pomyslný bronz si odnesla Natálie Staňková z Ústí nad Labem.

Dárky pro tři nejlepší i všechny ostatní účastníky soutěže, včetně hostů a organizátorů předaly členky předsednictva ČKFA, studentky dostaly drobnou pozornost i od hostitelské školy.

Za technickou podporu a zajištění občerstvení děkujeme firmě Fagron. A partnerovi ČKFA společnosti Jamieson za příspěvek na ubytování účastníků. Největší díky ovšem patří PharmDr. Ireně Sládkové a PharmDr. Iloně Proti-
vínské, organizátorkám letošní

ho finále! Těšíme se na třetí ročník, na jehož finále se vydáme do Hradce Králové!

VÁNOČNÍ SOUTĚŽ

Zašlete nám zajímavé fotky vás, farmaceutických asistentů.

Můžete nám zaslat fotku toho, jak prožíváte vánoční svátky u vás doma nebo v lékárně, nafotit jakou máte výzdobu a bez čeho

se váš prosinec neobejde.

Fotky můžete zaslat na mail: **info@ckfa.cz** nebo prostřednictvím Facebooku a Instagramu. Vybrané příspěvky odměníme drobnými dárky.

STALO SE...

PŘEDSEDNICTVO ČKFA V DRUHÉM POLOLETÍ 2024...

...rozeslalo členům ČKFA přání klidných prázdnin.

...reagovalo na pokyn MZ připravit studijní materiály.

k závěrečným aprobačním zkouškám.

...v projektu Herbář nabídlo členům návod, jak v létě zpracovat bylinky.

...spolupracovalo s časopisem Florence, do kterého přispělo odbornými články několik farmaceutických asistentek.

...zahájilo přípravu bloku FA na Kongresu nemocniční farmacie.

...zpracovalo a předložilo Výroční zprávu ČKFA pro rok 2023.

...vyhlásilo soutěž pro členy ČKFA.

...garantovalo více jak 30 vzdělávacích akcí.

...účastnilo se několika online jednání boardu EAPT.

...rozeslalo přes 30 newsletterů

...otevřelo spolupráci se společnostmi Tichý svět - neslyšící.

...pozvalo členy na několik vzdělávacích akcí partnerů ČKFA.

...zpracovalo účetnictví ČKFA za rok 2023 a připravilo materiály k uzávěrce za rok 2024.

...komunikovalo ve věci vedení procesu aprobace a nostrifikace s představiteli MZ.

...připravilo a rozeslalo podzimní vydání Zpravodaje ČKFA.

...realizovalo další ročník setkání příznivců oboru farmaceutický asistent v ÚVN.

...komunikovalo s ČASP.

...připravilo a realizovalo Mezinárodní den farmaceutických asistentů s tématem – FA je členem multidisciplinárního týmu.

...aktivně vystoupilo a představilo povolání farmaceutický asistent na konferenci ZDRAV EDU.

...kontaktovalo několik subjektů ve věci vládní podpory povolání farmaceutický asistent.

...na Kongresu nemocniční farmacie připravilo blok farmaceutic-

kých asistentů, na který mj. pozvalo prezidenta EAPT s aktivním příspěvkem.

...v rámci Kongresu nemocniční farmacie uspořádalo setkání pracovní skupiny ČKFA pro vedoucí FA nemocničních lékáren.

...se setkala s děkany FaF UK Hradec Králové a MUNI Brno.

...podpořilo výjezdní zasedání pracovní skupiny ČKFA pro oblast zdravotnických prostředků.

...podpořilo vznik pracovní skupiny ČKFA pro přírodní cestu v praxi FA.

...realizovalo ve spolupráci s VOŠ DFA Brno finále soutěže studentů.

...uskutečnilo online porady předsednictva ČKFA.

...sjednalo partnerskou spolupráci s ČKFA pro rok 2025.

...připravilo a rozeslalo poslední Zpravodaj ČKFA roku 2024 a PF 2025.

Věděli jste, že u osob, které dlouhodobě užívají léky ke snížení žaludeční kyseliny, jako jsou inhibitory protonové pumpy, může dojít ke sníženému vstřebávání některých vitamínů a minerálů, včetně vitamínu B12, vitamínu C, hořčíku, vápníku, zinku a železa?

Co je gastroezofageální reflux?

Gastroezofageální reflux (GERD) je zpětný tok žaludečních šťáv ze žaludku do jícnu, kde dochází k dráždění sliznice jícnu. Tento zpětný tok se objevuje i u zdravých lidí, nepravidelně a zejména po nějaké dietní chybě (např. větší porce mastného jídla). Je-li však víceméně pravidelný, jde už o nemoc. Ta má charakteristické projevy, jako jsou pálení žáhy, bolest na hrudníku, kašel, anebo problémy s polykáním, či až poškození zubů. V Evropě

je GERD postiženo přibližně 20 % populace.^[1]

Faktory, které přispívají ke vzniku GERD jsou:^[2]

- hiátová hernie, která zvyšuje pravděpodobnost GERD z důvodu mechanických a motilitních faktorů;
- obezita – zvyšuje možnost vzniku GERD o 13 %;
- spánková apnoe;
- žlučové kameny, které zpomalují průnik žluči do dvanáctníku, což snižuje možnost neutralizace žaludeční kyseliny.

V r. 1999 ukázal přehled předchozích odborných studií, že přibližně 40 % pacientů s GERD mělo též infekci *Helicobacter pylori*.^[3] Následně však rozdíl mezi GERD pacienty s anebo bez infekce *H. pylori* nebyl prokázán.

Léčba GERD

Inhibitory protonové pumpy, jako např. omeprazol, jsou při GERD nejúčinnější, a měly by se užívat půl hodiny až hodinu před jídlem. Měly by se užívat pouze v období nástupu potíží a v co nejnižší účinné dávce.

Dále jsou to blokátory H₂ receptorů, jako např. ranitidin, které přinášejí přibližně 40 %-ní zlepšení stavu.

Antacida samotná přinášejí pouze 10 %-ní úlevu, v kombinaci s kyselinou alginovou je úleva až 60 %.

Sukralfát je podobně účinný jako blokátory H₂ receptorů, potřeba užívat ho několikrát denně však jeho výhody eliminuje.^[4]

Možné komplikace GERD

GERD může způsobit:

- refluxní zánět epitelu jícnu, který může vést ke vzniku vředů na spojení jícnu se žaludkem;
- zúžení jícnu, což je trvalé zmenšení průsvitu jícnu způsobené zánětem, který vyvolal reflux;
- Barrettův jícen – změnu šupinatých vícevrstevných epitelových buněk konečné části jícnu na jednovrstevné cylindrické buňky podobné buňkám střevního epitelu;
- adenokarcinom jícnu.

Tyto projevy mohou být různě kombinované. GERD též může způsobit poškození hrtanu a komplikace související s vdechnutím kyselin, které mohou vést až k aspirační pneumonii.^[5]

U kojenců a dětí se GERD těžko diagnostikuje, protože nejsou schopny popsat své problémy. Proto je potřebné je pozorně sledovat a pozorovat příznaky. Tyto se mohou od příznaků u dospělých hodně lišit – opakované zvracení, kašel, neutišitelný pláč, zápach z úst, odmítání potravy, nedostatečný přírůstek váhy a časté říhání. GERD má

až 35 % novorozenců, u 90 % z nich však s dovršením prvního roku věku spontánně vymizí.^[6]

Reflux kyselin až do ústní dutiny může způsobit poškození zubní skloviny.

Opatření pro zmírnění komplikací způsobených GERD

Kromě výše uvedených léků je vhodné přijmout i režimová opatření. Předně jde o úpravu životního stylu ve smyslu přestat kouřit, změnit způsob stravování a složení stravy a zvýšit fyzickou aktivitu ne pouze pro snížení tělesné hmotnosti.

Změna způsobu stravování znamená v první řadě zmenšení porcí jídla, aby žaludek nebyl přeplněný, neboť toto vede k tlaku na spojení jícnů–žaludek. Při vyšší potřebě příjmu energie ze stravy je potom možné zvýšit počet jídel denně.

Změna složení stravy znamená omezit tučné složky stravy, vysoce zpracované potraviny, jednoduché cukry a kořenění. Zvýšit příjem zeleniny a ovoce a celozrnných potravin.

Zvýšení fyzické aktivity je důležité nejen pro snížení tělesné hmotnosti a eliminaci obezity,

ale též pro posílení svalstva celého těla, ovšem zejména v břišní oblasti.

Účinky léků používaných při GERD

Zde se jedná zejména o inhibitory protonové pumpy, jako např. omeprazol, které:

- zvyšují koncentraci heparinových inhibitorů agregace krevních destiček (např. warfarin), benzodiazepinů, antidepresiv ze skupiny SSRI (např. escitalopram), opioidů (oxykodon, oxymorfon, tramadol) a methotrexátu;
- zvyšují vstřebávání antibiotik, jako je např. erythromycin;
- snižují účinek neheparinových inhibitorů agregace krevních destiček (např. klopidogrel).

Inhibitory protonové pumpy též snižují vstřebávání vitamínu B12, vitamínu C, hořčiku, vápníku, zinku a železa. Třezalka tečkovaná a jinan dvoulaločný (ginkgo) výrazně snižují plazmatické koncentrace inhibitorů protonové pumpy.

Tyto účinky je potřebné mít na zřeteli, jde-li o doplňování vitamínů a minerálů, resp. při užívání produktů rostlinného původu.

Literatura:

1. Hershovici T., Fass R.: Pharmacological management of GERD: where does it stand now?; Trends in Pharmacological Sciences, 2011.
2. Sontag S.J.: Defining GERD; Yale J Biol Med, 1999.
3. O'Connor H.J.: Helicobacter pylori and gastro-oesophageal reflux disease-clinical implications and management; Aliment Pharmacol Ther, 1999.
4. Tran T., et al.: Meta-analysis: the efficacy of over-the-counter gastro-oesophageal reflux disease drugs; Aliment Pharmacol Ther, 2007.
5. Lechien J.R., et al.: Gastroesophageal reflux in laryngopharyngeal reflux patients: Clinical features and therapeutic response; Laryngoscope, 2019.
6. Maqbool A., Liacouras C.A.: Normal Digestive Tract Phenomena; Nelson Textbook of Pediatrics, 2020.

ZPRÁVA PRACOVNÍ SKUPINY VEDOUCÍCH FA NEMOCNIČNÍCH LÉKÁREN

Spolupráce naší pracovní skupiny vedoucích FA z nemocničních lékáren dává prostor komunikovat s kolegyněmi napříč celou republikou. Změny, které je potřeba na pracovišti zavést je možné konzultovat s kolegyněmi a kolegy z jiných pracovišť, případně předkládat témata k řešení předsednictvu ČKFA.

Sdíleli jsme zkušenosti se zavedením nových platových tříd na našich pracovištích, řešíme oblast odborné praxe, akreditace pracovišť apod. V roce 2024 jsme se poprvé setkali v květnu Kolíně, kdy pomyslnou štafetu po prvním úspěšném setkání v Brně převzaly Střední Čechy.

V přátelském duchu se v novém vzdělávacím prostoru kolínské nemocnice setkala 25 vedoucích FA z celé republiky. V programu bylo představení kolínské ne-

mocniční lékárny, její odborná pracoviště, personální složení, systém zásobování oddělení, výdejní místa pro pacienty atd.

Dále nám vedení ČKFA – Martina Šopíková a Alena Šindelářová – prezentovaly novinky z naší profesní organizace, působení na mezinárodním setkání, zkušenosti ze zahraničí, vzdělávání v našem oboru a systém odměňování.

Druhé letošní setkání se konalo v průběhu Kongresu nemocniční farmacie v listopadu v Brně.

Do diskuse se zapojila většina zúčastněných. Probrali jsme aktuální problémy, vyměnili si zkušenosti z našich pracovišť, systém kontroly od nadřízených orgánů, akreditace pracovišť pro specializační vzdělávání a certifikované kurzy apod.

Velký zájem a aktivita kolegyň a kolegů potvrzují, že tato platforma je velmi důležitým projektem. Setkání probíhají vždy ve velmi příjemné atmosféře a moc děkují všem za aktivní účast.

Renáta Šmardová
farmaceutická asistentka, koordinátorka pracovní skupiny pro vedoucí FA nemocničních lékáren

Vážení příznivci výrobků Jamieson,

jsme zde pro Vás a Vaše zdraví již více než 30 let a těšíme se na další dlouhé roky Vaší přízně.

Budeme se snažit přinášet Vám další nové produkty, které se, jak doufáme, zaměří na Vaše potřeby.

Přejeme Vám krásné vánoční svátky, veselého Silvestra, a do roku 2025 hlavně pevné zdraví!

Váš tým Jamieson

VOŇAVÉ VÁNOCE S AROMATERAPIÍ

Vánoční a předvánoční čas si všichni toužíme užívat v klidu a bez stresu. Vnímáme tyto chvíle všemi smysly a troufám si říct, že zrovna čich je zaneprázdněný více než jindy. A že jsou všude kolem nás krásné vůně spojené s Vánoci, ať už vůně cukroví či jiných báječných domácích dobrot, nemusím připomínat.

S pomocí éterických olejů můžeme ještě více svůj nos potěšit. A aromaterapii využijeme nejen pro potěšení svého čichu, ale také pro její léčebné účinky. Éterické oleje totiž nejen že harmonizují naše emoce a ovlivňují tak naši psychiku, ale ovlivňují celé tělo.

Éterické oleje jsou koncentrované a vysoce účinné rostlinné výtažky. Až začneme aromaterapii používat jako běžnou součást každodenního života, zjistíme, že jsme mnohem odolnější vůči emočním výkyvům a stresu, máme více energie a jsme zdravější.

Nejčastější použití éterických olejů je inhalace pomocí inhalační tyčinky nebo difuzéru.

Dále můžeme vtírat éterický olej naředěný v rostlinném oleji do pokožky těla nebo si můžeme dopřát aromaterapeutickou koupel.

Kouzlo Vánoc si přivoláme pomocí směsi éterických olejů z pomeranče, skořice, anýzu, jedle, mandarinky nebo hřebíčku. Vybereme si tři oleje a nakapeme

do difuzéru, dohromady asi 7 kapek.

V zimním období je vhodné podpořit ledviny masážním olejem s prohřívacím efektem. Do 50 ml rostlinného oleje přidáme 10 kapek jalovce, 8 kapek zázvoru, 10 kapek cedru, 5 kapek tymiánu a 8 kapek smrku. Touto směsí potíráme oblast beder a chodidla. Předtím, než se vydáme mrznout na vánoční trhy či adventní koncert do kostela, využijeme směs pro dodání energie a prohřátí.

Pokud nás přepadne únava z vánočních příprav a nákupů, použijeme povzbuzující éterické oleje jako je rozmarýn, bergamot, citron, mandarinka, pomeranč, koriandr, grep, eukalyptus nebo ravintsara.

Naopak při zasažení depresivní a melancholickou náladou se nám budou hodit oleje jako je růže, neroli, lípa či jasmín.

Svou imunitu posílíme borovicí, ravintsarou, smrkem, jedlí nebo eukalyptem.

A jestli nás přeci jen dostihne nějaké nachlazení, tak i v tomto případě má aromaterapie své uplatnění. Udělejme si horkou desetiminutovou koupel, do které přidáme 8 kapek éterických olejů rozmíchaných ve lžičce medu nebo hydrofilního oleje.

Vybíráme z olejů: eukalyptus, ravintsara, tea tree, šalvěj muškátová, zázvor, tymián.

Pak můžeme potřít svůj hrudník, bedra, šiji chodidla a kotníky směsí 20 kapek éterických olejů ve 20 ml rostlinného oleje.

Koupel ovšem může být i součástí večerního rituálu, i když zrovna nejsme nemocní. V předvánočním spěchu nám prospěje protistresová koupel s levandulí.

A pokud máte rádi ručně vyráběné dárky, proč neobdarovat své blízké právě aromaterapií?

Určitě udělá radost každému voňavý masážní olej nebo koupelový olej či sůl. Výběr z éterických olejů je obrovský a můžeme tak sáhnout po olejích k léčebným účelům při nachlazení nebo při potížích s pohybovým aparátem, ale také máme možnost využít oleje jen pro radost z jejich vůně a podpořit svou psychiku.

Vydejte se na voňavou vánoční cestu a zpříjemněte si sváteční chvíle s aromaterapií.

Krásné Vánoce všem čtenářům přeje

Lenka Navrátilová
farmaceutická asistentka
www.bachovkyschusslerky.cz

Zdroj: Adéla Zrubecká
(Aromaterapie podle ročních období)

PRACOVNÍ SKUPINA PRO OBLAST ZDRAVOTNICKÝCH PROSTŘEDKŮ

Ve dnech 21. a 22. listopadu 2024 se konalo historicky první výjezdní zasedání nově vzniklé pracovní skupiny pro oblast zdravotnických prostředků.

Spolu se třemi kolegyněmi jsme přijaly pozvání na prohlídku Zdravotnických potřeb v Uherském Hradišti. Už během cesty jsme ve vlaku řešily různá témata z oblasti zdravotnických prostředků, předávaly si cenné informace a zkušenosti z praxe na našich pracovištích. Jednalo se především o novinky v legislativě, např. ohledně výdeje diagnostických testů (těhotenských, covid, Phan proužků z moče), které by měly být pro prodej laické veřejnosti vždy označeny jako produkty k "sebetestování". Dále jsme si vyměňovaly zkušenosti s výdejem zdravotnických potřeb v různě

ných lékárenských informačních systémech.

Zdravotnické prostředky Monika, které se nacházejí v samém centru Uherského Hradiště se můžou pochlubit opravdu krásnou a prostornou výdejnou a i velice prakticky uspořádaným zázemím. Sortiment zdravotnických potřeb je přizpůsoben požadavkům místním klientům, díky dostatečnému prostoru mají skladem k dispozici chodítka, invalidní vozíky, širokou škálou obuvi se zdravotními prvky, paruk, ortéz a dalšího sortimentu zdravotnických prostředků. Co jsme obdivovaly především bylo to, že vedoucí prodejny, farmaceutická asistentka, Pavla Lukášová, má na starosti kromě běžné agendy vedení prodejny i celé finanční hospodaření, s čímž my,

pracující v nemocnicích, nemáme zkušenost.

Během procházky městem jsme narazily na překrásnou historickou lékárnou, kterou jsme se zájmem navštívily a s dovolením zaměstnanců lékárny pořídily pár fotek ze zachovalé původní části.

Celý výlet byl velice inspirativní pro každou z nás a určitě do budoucna naplánujeme další akce i třeba pro širší skupinu ČKFA pro oblast Zdravotnických prostředků.

Bc. Lenka Cákoci
vedoucí pracoviště výdeje
zdravotnických potřeb
Ústřední vojenská nemocnice -
Vojenská fakultní nemocnice
Praha, koordinátorka pracovní
skupiny pro oblast zdravotnic-
kých prostředků

Organismus ženy se, jako každý jiný, od narození vyvíjí. Přibližně po 11. roce života se spustí v ženském těle pravidelný cyklus ovulace umožňující plnit funkci, na kterou ji příroda utvořila. Ženské tělo je předurčeno, aby se v něm po početí vyvinul plod a po devíti měsících přivedlo na svět nového člověka.

Po vyčerpání vaječnicků dochází u ženy k menopauze a tím končí její schopnost mít děti.

Mezitím však uplyne mnoho let, po která je žena vystavena různým vnějším vlivům, ze kterých ne všechny je sama schopna ovlivnit.

Mezi okolnosti, které sama ovlivnit nedokáže jsou různé genetické poruchy, které rozličnými mechanismy znemožňují početí,

anebo dané ženě komplikují život jinými způsoby.

Dále jsou zde různá onemocnění, ke kterých léčbě jsou potřebné léky a lékaři. Sem patří například metabolický syndrom spojený s diabetem, obezita, různé alergie, nemoci mikrobiálního původu, hemoroidy a mykózy, které jsou častější, než by si ženy přály.

Co však ovlivnit schopna je, je právě možnost početí po oplodnění. Žena má k dispozici různé prostředky, jak mechanické, tak chemické.

Mechanickými zábranami početí jsou zejména poměrně málo účinné bariérové metody, při kterých však dochází k otěhotnění – u pesaru až 21 %, u kondomu až 18 %. U nitroděložního

tělíska s mědí je to 0,8 % a s hormonu 0,2 %.

K chemickým metodám patří spermicidy, kterých účinnost je jedna z nejnižších (12 % otěhotnění), dále pak hormonální implantáty a hormonální antikoncepce perorální (0,3 % otěhotnění).

Historie

O kontrole početí se dočítáme již z egyptských papyrů z přibližně roku 1550 před Kristem.[1] Ty popisují bariérovou metodu vkládanou do pochvy, pozůstávající ze směsi medu, listů akácie a vláken bavlníku. V r. 1909 vyrobil Richard Richter první nitroděložní tělíčko ze střeva bource morušového.[2] První progesteronovou antikoncepci vyvinul v r. 1951 americký chemik, půvo-

dem Rakušan, Carl Djerassi, nicméně to s ní nedotáhl až na trh. Až začátkem 60ých let Gregory Pincus a John Rock úspěšně uvedli na trh hormonální antikoncepci na bázi mestranol/noretynodrel.[3] Tyto rané prostředky však měly vysoký obsah hormonů – v dávkách až několika desítek miligramů. To s sebou, pochopitelně, neslo řadu komplikací a nežádoucích účinků, ze kterých nejzávažnějšími byly ty kardiovaskulární.

Moderní antikoncepce

Výzkum však pokračoval, a dnes mají naše ženy k dispozici dvousložkové anebo monokomponentní přípravky s obsahem látek v pouze mikrogramových množstvích, pořád však účinně bránících početí.

Všechny obavy z nežádoucích účinků se rozplynuly. Je prokázáno, že ženy užívající hormonální antikoncepci mají nižší výskyt kardiovaskulárních komplikací, než ženy těhotné.[4] A hormonální antikoncepce dokonce snižuje riziko rakoviny vaječníků[5] a nemá žádný vliv na prevalenci rakoviny prsu.[6]

Ženy užívající hormonální antikoncepci by však měly přestat kouřit, protože právě kouření výše uvedené nežádoucí účinky prohlubuje.

Vedlejší účinky

S užíváním hormonální antikoncepce se spojují i jiné potíže.

Dvousložková antikoncepce totiž zpomaluje vstřebávání různých látek z tenkého střeva. Sem patří zejména vitamín B12, který je důležitý pro krvetvorbu, vitamín C, který je důležitý pro zachování funkce pohybových tkání a imunitního systému, vitamín E, který je jedním z nejsilnějších antioxidantů a hořčík, vápník a zinek – minerály zapojené do bezpočtu chemických reakcí v našem těle, počínaje činností srdce, přes energetické hospodářství až po udržení zdravých zubů a kostí.

Je proto potřebné, aby ženy užívající hormonální antikoncepci měly tato fakta na paměti. Přestat kouřit a doplňovat si látky, kterých vstřebávání je sníženo je nejdůležitější cíl pro ženy užívající hormonální antikoncepci.

K dispozici je mnoho doplňků stravy, které můžou ženám pomoci udržet se co nejdéle zdravé.

Věděli jste, že...

Perorální antikoncepce je při důsledném dodržení dávkovacího schématu perfektně účinná více než na 99 %? Moderní hormonál-

ní antikoncepce má méně nežádoucích účinků, ba dokonce snižuje riziko některých onemocnění, ke kterým dochází, když není užívána? Kouření naopak při užívání hormonální antikoncepce tato rizika zvyšuje? Hormonální antikoncepce snížila rozvojových zemích úmrtnost matek o přibližně 40 %?

(Text byl pro účely publikace zkrácen. Jeho úplné znění najdete na webových stránkách ČKFA.)

28. KONGRES NEMOCNIČNÍ FARMACIE: MODERNÍ A CÍLENÁ LÉČBA REVMATIC-KÝCH A GASTROENTEROLOGICKÝCH ONEMOCNĚNÍ

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

s radostí vám přinášíme zprávu o úspěšném průběhu 28. ročníku Kongresu nemocniční farmacie, který se uskutečnil ve dnech 15. až 17. listopadu 2024 na brněnském Výstavišti. Tento ročník kongresu, zaměřený na téma „Moderní a cílená léčba revmatických a gastroenterologických onemocnění“, se těšil velkému zájmu a přilákal téměř 900 účastníků, což svědčí o vysoké úrovni zájmu o aktuální trendy v nemocniční farmacii. Mottem letošního ročníku kongresu bylo výstižné „Návrat do Brna, návrat ke kořenům“.

Letos se kongresu zúčastnili nejen čeští odborníci, ale i zahraniční kolegové, čímž kongres potvrdil svou mezinárodní prestiž. Během tří dnů se na brněnském Výstavišti setkali farmaceuti, farmaceutičtí asistenti a další zdravotníci, aby se podělili o své zkušenosti a diskutovali o novinkách v oblasti farmacie.

Kongres v číslech:

- 892 registrovaných účastníků
- 35 partnerů
- 58 odborných prezentací

Bohatý odborný program a interaktivní workshopy

Kongres nabídl pestrý program, který zahrnoval odborné prezentace, panelové diskuse a interaktivní workshopy. Účastníci se mohli seznámit s moderními přístupy k léčbě revmatických a gastroenterologických onemocnění, které dnes představují klíčové výzvy pro nemocniční farmaceuty a farmaceutické asistenty. Kromě toho si návštěvníci mohli prohlédnout partnerskou výstavu, která poskytla široký přehled o novinkách v oblasti farmaceutických produktů a služeb.

Blok České komory farmaceutických asistentů

V rámci 28. ročníku Kongresu nemocniční farmacie se konal i velmi významný blok, který organizovala Česká komora farmaceutických asistentů (ČKFA).

Tato část kongresu byla pro nás velkou ctí, a jsme velmi potěšeni, že jsme se jí mohli zúčastnit. Přednášky a diskuse, které byly součástí tohoto bloku, pokryly klíčová témata, která jsou v současnosti relevantní pro farmaceutické asistenty v nemocničních lékárnách i mimo ně.

Blok byl veden předsedkyní ČKFA Bc. Alenou Šindelářovou a místopředsedkyní ČKFA Mgr. Martinou Šopíkovou. Každá z přednášek přinesla zajímavé informace a novinky z praxe, které byly pro všechny účastníky velmi přínosné.

První přednáškou v tomto bloku byla prezentace prof. Dr. Cristiana Matose, PhD. - The European Association of Pharmacy Technicians and the Role of Pharma-

Technicians in Portugal, která se zaměřila na Evropskou asociaci farmaceutických techniků (EAPT) a roli farmaceutických techniků v Portugalsku. Bylo fascinující slyšet o vývoji a aktivitách EAPT, která se od svého vzniku v roce 2016 angažuje ve zlepšení vzdělávání a profesionálního uznání farmaceutických techniků v Evropě. Prezentace a následná diskuze nám poskytla cenný náhled do praxe, která může být inspirací i pro práci farmaceutických asistentů v České republice. Jsme za předsednictvo ČKFA velice rády, že jsme mohly prof. Matose přivítat v České republice a prodiskutovat mnoho témat týkající se farmaceutických asistentů. Již nyní se těšíme na zasedání EAPT, které se uskuteční na jaře 2025 v Praze a navážeme tak na naše setkání na kongresu v Brně.

Další přednáškou byla prezentace Kamily Červenkové, DiS., z Fakultní nemocnice Královské Vinohrady, která se věnovala fenylketonurii (PKU). Tato dědičná metabolická porucha vyžaduje včasnou diagnostiku a přísný dietní režim, aby se předešlo vážným zdravotním komplikacím, jako je mentální retardace nebo opožděný vývoj. V České republice je PKU součástí novorozeneckého screeningu a Česká republika patří mezi země s nejvyšší incidencí tohoto onemocnění. I když není možné onemocnění vyléčit, správná dieta a užívání speciálních aminokyselinových

preparátů pomáhají pacientům kontrolovat hladiny fenylalaninu v těle.

Přednáška Petry Halouzkové, Michaely Zhořové a Hany Šulákové z nemocniční lékárny Fakultní nemocnice Brno se zaměřila na domácí parenterální výživu (DPV), která je určena pacientům s nefunkčním trávicím traktem. Prezentace poskytla podrobný pohled na přípravu All-In-One vaků a heparinových zátek, které jsou součástí výživy pro pacienty v domácí péči.

Diskutovalo se také o technickém vybavení lékárny, včetně přístroje Baxter ExactaMix 2400 Compounder, který slouží k přípravě parenterální výživy. Přednáška zdůraznila důležitost správného zacházení s těmito produkty a jejich aplikace v domácím prostředí.

Věra Věžníková z Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně představila centrovou biologickou léčbu a její výdej. Přednáška se soustředila na význam biologických léčiv v léčbě různých onemocnění a na správné postupy při jejich aplikaci. Byly představeny různé typy biologických léků používaných ve FNUSA, a zdůrazněna byla důležitost edukace pacientů o správné aplikaci a uchování těchto léčiv.

Součástí přednášky byla i ukázka demonstračních balení aplikačních stříkaček a per, která umožnila účastníkům lépe porozumět způsobu aplikace biologických léků.

Léčba lupusu byla tématem přednášky Lucie Osvaldové, DiS. - Lupus – topické přípravky a chemoterapie. Lupus je výzvou nejen pro lékaře, ale i pro farmaceuty a farmaceutické asistenty, kteří se podílejí na výběru správných léčiv a sledování pacientů v průběhu jejich léčby.

V rámci 28. ročníku Kongresu nemocniční farmacie byla součástí odborného bloku i přednáška o aktivitách a úspěších České komory farmaceutických asistentů (ČKFA), která v letošním roce slaví 5. výročí od svého založení. Během prezentace byly shrnuty klíčové úspěchy ČKFA za posledních 5 let, které zahrnují realizaci významných projektů na podporu a rozvoj profese farmaceutických asistentů. ČKFA se i díky těmto aktivitám etablovala

jako silný a respektovaný zástupce oboru nejen na národní, ale i mezinárodní úrovni. K tomu přispívá i zapojení ČKFA do Evropské asociace farmaceutických techniků a asistentů (EAPT), kde má organizace své zástupce v prezidiu a aktivně se podílí na řešení společných témat týkajících se farmaceutických asistentů v Evropě.

Přednáška se zaměřila i na dlouhodobé cíle ČKFA, přičemž jedním z hlavních je zajistit, aby povolání farmaceutického asistenta zůstalo vysoce kvalifikované a relevantní v moderním zdravotnickém systému 21. století. ČKFA klade důraz na to, že farmaceutický asistent je dnes neodmyslitelnou součástí multidisciplinárních týmů a jeho kompetence by měly být nejen uznávány, ale i neustále rozvíjeny.

Další důležitou součástí přednášky bylo představení pracovní skupiny pro farmaceutické asistenty v nemocničních lékárnách, která se pravidelně schází a diskutuje aktuální témata týkající se

praxe farmaceutických asistentů v nemocničních lékárnách. Setkání se koná každý rok v květnu a nabízí prostor pro sdílení zkušeností a navrhování zlepšení v oblasti nemocniční farmacie. Kromě toho je profesní diskuse o praxi farmaceutických asistentů také součástí odborných bloků Kongresu nemocniční farmacie, kde se probírají nejen výzvy, ale i novinky a trendy v této oblasti.

Přednáška byla velmi pozitivně přijata a ukázala, jak ČKFA aktivně podporuje rozvoj oboru farmaceutických asistentů, jak v České republice, tak i na mezinárodní scéně.

V roce 2024 pokračuje snaha o zajištění kvalitního vzdělávání a dostatečného počtu kvalifikovaných absolventů, kteří budou i nadále přispívat k rozvoji a kvalitě zdravotní péče.

Charitativní projekty – společně pomáháme

Součástí kongresu byla také charitativní sbírka na podporu Domu

pro Julii a válečných veteránů. Velice si vážíme štědrosti všech účastníků, kteří přispěli na tuto dobrou věc. Tato část kongresu opět ukázala, že farmaceuti a farmaceutičtí asistenti nejen pečují o zdraví pacientů, ale také aktivně podporují iniciativy, které pomáhají těm, kteří to nejvíce potřebují.

Sborník abstrakt a galerie

Sborník abstrakt je již nyní dostupný ke stažení v programové sekci webu [zde](#).

Galerii z letošního ročníku si můžete prohlédnout [zde](#).

Příští ročník kongresu

Kongres nemocniční farmacie je letos úspěšně za námi a my se za ČKFA již těšíme na příští ročník, který se uskuteční ve dnech 7. – 9. listopadu 2025 v Hradci Králové.

Za předsednictvo

Iva Lízalová
členka předsednictva ČKFA

FARMACEUTICKÝ ASISTENT, ČLEN MULTIDISCIPLINÁRNÍHO TÝMU

„Farmaceutický asistent, člen multidisciplinárního týmu“ je národní téma mezinárodního dne farmaceutických asistentů. Letos tento den připadá na 15. října a laická i odborná veřejnost si tímto sloganem může připomenout farmaceutického asistenta jako důležitou profesi českého zdravotnictví.

Česká komora farmaceutických asistentů pro tento den zvolila k propagaci oboru netradiční kompozici grafických vizuálů, ve kterých jsou farmaceutičtí asistenti zobrazeni na různých typech sportovišť jako například na ledové ploše hokejového stadionu, na fotbalovém hřišti nebo mezi basketbalovými koši v tělocvičně. I v oboru farmaceutický asistent lze využít potenciál moderních technologií, materiály proto byly tvořeny za pomoci umělé inteligence. ČKFA tím mj. upozorňuje na důležitost umět správně využít nové možnosti ke zjednodušení některých procesů, zpřesnění výsledků, a především zvýšení bezpečí při poskytování

zdravotní péče.

„Tento rok nám přinesl mnoho mimořádných sportovních událostí. Mistrovství světa v hokeji v Praze nebo Olympiádu v Paříži. A boj sportovců o medaile nám připomněl, jak důležité je držet v týmu při sobě a že k vítězství různou mírou přispívá mnoho lidí – od trenéra až po výrobce sportovních bot,“ představuje hlavní myšlenku kampaně Alena Šindelářová, předsedkyně ČKFA. „I my ve zdravotnictví táhneme v týmu za jeden provaz a vítězství pro nás je zdraví našeho pacienta. Pomáháme mu ho udržet nebo dokonce získat zpět. Jsme při něm, když zdolává své zdravotní problémy,“ dodává Šindelářová.

Cílem této kampaně je si připomenout, že důležitou součástí týmu je i povolání farmaceutický asistent. Pomůže pacientům realizovat doporučení jejich fyzioterapeuta, nebo dentální hygienistky, připraví podle receptu pediatra nosní kapky pro miminko, postará se o to, aby lékaři i sestry měli pro pacienty vždy a včas to,

co potřebují – léky nebo zdravotnické prostředky.

Kampaň má za cíl šířit i osvětu týkající se procesů ve zdravotnictví, aby pacienti věděli, že i když v ordinaci potkají nakonec třeba jen pana doktora, na jejich cestě za vítězstvím je doprovází mnoho z dalších lékařských i nelékařských profesí, které tvoří tým. Je mezi nimi i farmaceutický asistent – profese, která dnes za podpory ČKFA slaví svůj mezinárodní den.

KONFERENCE ZDRAV-EDU BRNO 21. - 22. 10. 2024

Konference ZDRAV-EDU proběhla v Brně v Univerzitním kampusu Masarykovy univerzity letos jako 2. ročník. Byla určena všem nelékařským zdravotnickým povoláním, lékařům, studentům a dalším zástupcům pregraduálního a postgraduálního vzdělávání a současně se věnovala oblasti digitalizace ve zdravotnictví.

Za ČKFA se konference zúčastnily Alena Šindelářová, Martina Šopíková a Iva Lízalová.

Úvodní přednášku měl ministr zdravotnictví Vlastimil Válek.

Přednáška ministra se zaměřila na aktuální kroky ministerstva v reformách vzdělávacích procesů. Představil program Administrátor (respektive Systém administrace), na kterém se aktuálně pracuje, a kde se bude jednat o sdílené informace o absolventech lékařských i nelékařských zdravotnických oborů.

Poukázal na častou problematiku, kdy školenec často nezná ani svého školitele. S druhou přednáškou vystoupil profesor Dušek a informoval o dostupných datech, které má MZČR k dispozici.

Poukázal na prudký nárůst mezd a také na skutečnost, že data do Národního registru zdrav. pracovníků hlásí spolehlivě jen nemocnice. Věnoval se způsobům efektivního využívání dostupných zdrojů k plánování personálních potřeb.

Přednáška Zdenky Odstrčilové se zaměřila na spolupráci mezi zdravotními a sociálními službami v oblasti sdílení vzdělávacích programů, a to, jak usnadnit přechody mezi sociální a zdravotní službou v součinnosti se sjednocením odměňování.

Druhý blok se zaměřil na současnost a budoucnost kvalifikačního vzdělávání zdravotnických pracovníků, kdy M. Repko poukázal na feminizaci ve zdravotnictví a položil řečnickou otázku co s tím. Hlavní sestra ČR A. Strnadová představila jaké jsou plány personálních kapacit NLZP v Evropě.

Odpolední blok zahájil prezident Stomatologické komory R. Šmucler se zaměřením na plánování dentálních týmů s využitím dostupných IT technologií a možnosti rekvalifikace zdravotníků. Vzdělávání zdravotnických záchranářů přednesli V. Husárek a V. Jaruše. Na závěr dne bylo představeno Simulační centrum Masarykovy univerzity a její využití v praxi P. Štouračem.

Druhý den byl opět velmi nabitý přednáškami. Svůj prostor zde dostali i farmaceutičtí asistenti. Přednáška o činnostech a vzdělávání FA vyvolala pozitivní zpět-

nou reakci a byly kladeny i dotazy na uvedené činnosti z řad posluchačů konference. Vystoupili také zástupci nutričních terapeutů, i tato přednáška byla velmi zajímavá a zároveň poukázala na skutečnost, že oborů, kteří se těžce prosazují ve zdravotní péči je vícero.

Velmi příjemná byla přednáška M. Světláka Péče o pečující. Mj. upozornil na zajímavé filmy a profily jako např. Koncept modrých zón, Atomové návyky, Chill je skill. Poslední blok se týkal elektronizace zdravotnictví a představil nám plánované projekty MZČR.

Nejlepší z IT přednášek byla přednáška J. Trnky Umělá inteligence a vzdělávání ve zdravotnictví: pokrok, nebo hrozba? S využitím virtuální a rozšířené reality při simulacích lékařských procedur a hodnocení efektivity těchto metod. Jedna z posledních přednášek ukazovala na

kybernetickou bezpečnost a možné hrozby ze stran uživatelů.

Konference byla časově velmi náročná, dva dny nabitě informacemi v sále i během přestávek. Pro ČKFA bylo stěžejní zjištění, že podpora nelékařských profesí nebude probíhat plošně a je třeba zahájit intenzivní tlak směrem k subjektům, které mohou ve věci propagace oboru FA konat konkrétní kroky.

V čase uzávěrky Zpravodaje už máme za sebou několik jednání.

Martina Šopíková

ČESKÁ KOMORA FARMACEUTICKÝCH ASISTENTŮ OSLAVILA 5. NAROZENINY

Česká komora farmaceutických asistentů oslavila 11. listopadu 2024 své 5. narozeniny!

Grafika tohoto dne zobrazovala pětileté děti v lékárně, abychom si všichni připomněli naše dětská přání a především pak naši tou-

hu, kdy jsem si chtěli poprvé stoupnout za táru a pracovat v lékárně.

Podle vašich reakcí na sociálních sítích většina farmaceutických asistentů měla jasno - chtěli pracovat v lékárně jako jejich ma-

minka, nebo se zamilovali do vůně lékárny a do práce spojené s přípravou léčiv.

K tomuto dni jsme připravili také dárek pro nově přihlášené členy a to v podobě členství zdarma do konce roku 2024.

PARTNER ČKFA

HOMEOPATIE PRO NEJMENŠÍ: ŠETRNÁ VOLBA PRO LÉČBU RÝMY A NACHLAZENÍ

Děti se mohou s infekcí dýchacích cest potýkat už ve velmi raném věku. Jsou náchylnější k nákaze, protože jejich imunitní systém se po narození teprve vyvíjí.

Nejčastěji děti trpí akutní infekční rýmou virového nebo bakteriálního původu. U nejmenších může být onemocnění doprovázeno horečkou a dráždivým kašlem. Lékárník může doporučit

klidový režim, dostatečný přísun tekutin, pravidelné smrkání nebo odsávání hlenu, zvlhčení vzduchu v místnosti a napolohování postýlky, aby mělo dítě při spánku hlavu výše.

V letošním roce mají lékárníci při léčbě rýmy u nejmenších dětí k dispozici nového praktického pomocníka: Coryzalia® pro děti je homeopatický léčivý přípravek užívaný tradičně v homeopatii

k léčbě rýmy a nachlazení, které se projevují např. výtokem z nosu, kýcháním, pocitem ucpaného nosu a slzením. Přípravek je určen pro děti od narození do 12 let. Jeho složení je vyvinuté speciálně pro malé děti a reflektuje potřeby nejmenších pacientů i formou podání. Sterilní jednodávkové obaly obsahují předem nadávkované množství léku určeného pro aplikaci do úst. Dítěti se může podávat 3-6x denně, nejlépe mimo dobu jídla, a interval prodlužovat v závislosti na zlepšení.

Souhrn údajů o přípravku je k dispozici [zde](#).

Coryzalia® pro děti je volně prodejný homeopatický léčivý přípravek k vnitřnímu užití, který není hrazený z prostředků veřejného zdravotního pojištění.

FOTO: BOIRON

Vydavatel: Česká komora farmaceutických asistentů, z.s.

Redakce si vyhrazuje právo na běžnou redakční úpravu textů včetně jejich krácení. Příspěvky nejsou honorovány. Publikování nebo šíření jakéhokoliv materiálu z časopisu bez předchozího písemného souhlasu vydavatele je zakázáno.

Zpravodaj je interní komunikační médium České komory farmaceutických asistentů.

KONTAKT

Alena Šindelářová

předsedkyně

email: sindelarova@ckfa.cz

telefon: +420 734 281 367

Hlavní partner

Partneři

Česká komora farmaceutických
asistentů, z.s.

Na Folimance 2155/15,
Praha 2 - Vinohrady, 120 00